

● نامه به سردبیر

چشم انداز ۲۰۳۰ حرفه پرستاری در ایران

زهرا فارسی^۱، امیر واحدیان عظیمی^۲، *عباس عبادی^۳

کلمات کلیدی: حرفه پرستاری، ایران آینده

(سال بیست و یکم، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۸، مسلسل ۶۷)
تاریخ پذیرش: ۹۸/۴/۵

فصلنامه علمی پژوهشی ابن سینا / اداره بهداشت، امداد و درمان نهجا
تاریخ دریافت: ۹۸/۳/۵

۱. دانشیار، دانشگاه علوم پزشکی آجا، دانشکده پرستاری، گروه بهداشت جامعه، تهران، ایران
۲. دانشیار، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله^(عج)، دانشکده پرستاری، مرکز تحقیقات تروما، تهران، ایران
۳. استاد، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله^(عج)، دانشکده پرستاری، انستیتو سبک زندگی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری، تهران، ایران (*مؤلف مسئول)
ebadi1347@bmsu.ac.ir

مقدمه

چشم‌انداز ۲۰۳۰ حرفه پرستاری در ایران فرصتی برای همه پرستاران و سیاستگذاران بوده که به این موضوع بیندیشند که چه مهارت‌ها و تجاربی جهت پیشرفت حرفه از نظر دانش و عملکرد مورد نیاز است. این چشم‌انداز فرصتی برای احیای هویت پرستاری از دید عموم مردم است.

تغییرات پیش روی اجتماعی و صنفی

شواهد حاکی از آن است که روندهای مهم فن‌آوری، اجتماعی، تغییرات جمعیت شناختی، تغییر الگوی بیماری‌ها و افزایش بار بیماری‌های غیرواگیر، پیرشدن جمعیت، افزایش آلودگی‌های زیست محیطی، افزایش مشارکت بخش خصوصی در ارائه خدمات بهداشتی، افزایش سطح سواد سلامت، استفاده رو به افزایش فن‌آوری در نظام سلامت، توسعه طب سنتی و مکمل [۱] همراه با نحوه تنظیم روابط بین الملل با ایران، مطالبات اجتماعی و نقش‌های پرستاری را دستخوش تغییر می‌کند.

سرعت حرفه‌ای شدن و مطالبات صنفی با افزایش کمی و کیفی و همچنین سرمایه انسانی پرستاری با گسترش انجمن‌های علمی و صنفی سهم‌خواهی پرستاران را در سیاستگذاری سلامت افزایش خواهد داد. در دهه آتی، فایق آمدن به چالش‌های درون و برون حرفه‌ای پرستاری در ایران مؤلفه‌ای تأثیرگذار همراه با سایر متغیرها در جهت تثبیت جایگاه پرستاری خواهد بود.

نظام سلامت و سازمان‌های بیمه‌گر از سر تدبیر یا به اجبار با نگاه به اقتصاد سلامت و پاسخگویی اجتماعی به خواست مالیات دهندگان، سراغ نیروهای کارآمد و کم هزینه خواهند آمد. پرستاران برای پاسخگویی اجتماعی به سمت توسعه نقش‌های حرفه‌ای خارج از چارچوب بیمارستان خواهند رفت. به دنبال افزایش سطح سواد سلامت و انتظارات مردم و نیاز آنان به دریافت خدمات حرفه‌ای، تصویر پرستار به عنوان فرشته نجات به تصویری واقع بینانه‌تر، آکادمیک و با تأکید بر

صلاحیت حرفه‌ای تبدیل شده که به نظر می‌رسد افزایش حضور مردان در حرفه پرستاری فرصتی در راستای تحقق اهداف صنفی خواهد بود.

چالش‌های پیش روی حرفه پرستاری

مسئله کمبود پرستار، ترک حرفه پرستاری و علل مرتبط با آن از جمله استرس‌های شغلی، فرسودگی شغلی، نارضایتی شغلی، وضعیت پایین اجتماعی، نابرابری در پرداخت‌ها، سختی کار پرستاری، دیده نشدن زحمات پرستاران، عدم توجه به نیازهای رشد و تعالی حرفه‌ای پرستاران در مطالعات مختلف به کرات گزارش شده است [۲-۴]. با توجه به تأکید شورای بین المللی پرستاران، به الزام رسیدن کشورها به خودکفایی از نظر نیروی انسانی در سال ۲۰۳۰ و نظر به اینکه یکی از مهمترین چالش‌های کشور در حال حاضر تأمین نیروی کار پرستاری است؛ توجه به آموزش نیروی کار، جذب و حفظ پرستاران بایستی جزو اولویت‌های اصلی سیاستگذاری در حوزه بهداشت و درمان کشور قرار گیرد. از این رو، سناریوهای محتمل در مدیریت نمودن این چالش‌ها با توجه به شرایط آتی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور و میزان مشارکت پرستاران و سیاستگذاران جهت رویارویی با آن می‌تواند به شرح ذیل باشد:

الف) نادیده گرفتن چالش‌ها، کاهش بودجه مورد نیاز و راهکارهای مدیریتی جهت تربیت، جذب، حفظ و ابقاء نیروی کار پرستاری و به دنبال آن درجا زدن حرفه‌ای و عقب ماندن از تغییرات محیطی.

ب) همگام شدن با تغییرات، تبدیل تهدیدها به فرصت و ارتقا جایگاه حرفه‌ای.

بدیهی است میزان مشارکت پرستاران در موقعیت‌های سیاسی اجتماعی تخصیص یافته به آنان نقش بسزایی در شکل‌گیری سناریوهای مذکور خواهد داشت. در این راستا و با توجه به نقش کلیدی پرستاران در اصلاح سبک زندگی عموم مردم جامعه، پیشگیری از بیماری‌ها، ارتقاء سلامت، سازگاری و

تطابق بیماران با بیماری‌های مزمن، تربیت و توزیع متوازن نیروی کار پرستاری در کشور مستلزم توجه ویژه‌ای است.

نقش پرستاران در مواجهه با بلایای طبیعی و انسان

ساخت

ایران در یکی از پر حادثه‌ترین مناطق جهان قرار گرفته است. بلایای طبیعی همچون زلزله، سیل و خشکسالی از جمله فراوان‌ترین حوادثی هستند که در ایران به وقوع می‌پیوندند [۵]. ایران با ۲۰۸ حادثه طبیعی، ۱۵۶،۳۳۲ مورد مرگ و میر، ۲۳،۴۹۲،۶۹۶ نفر فرد تحت تأثیر قرار گرفته و ۴۴،۶۴۳،۸۹۰ دلار خسارت از سال ۱۹۰۰ تا سال ۲۰۱۵ اولین رتبه را در خاورمیانه و آفریقای شمالی دارد [۶]. به نظر می‌رسد که حوادث طبیعی و انسان ساخت در سراسر جهان از جمله ایران رو به افزایش است. بنابراین، پرستاران به ویژه پرستاران نظامی و پرستاران اورژانس بایستی آمادگی مواجهه با بحران‌ها را داشته باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

نظر به روندهای ذکر شده و چالش‌های حوزه بهداشت و درمان از جمله تامین نیروی کار پرستاری مکفی، جهت مواجهه بهتر با شرایط پیش رو در سال ۲۰۳۰ پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

- تربیت و جذب نیروی پرستاری حرفه‌ای
- تربیت و جذب نیروی حدواسط با رده‌های مهارتی مختلف با هدف کاهش بارکاری پرستاران و تأمین نیاز بیماران [۲]
- توجه ویژه به تربیت نیروی پرستاری بهداشت جامعه و سالمندان (با توجه به پیر شدن جمعیت و افزایش بیماری‌های مزمن) و آماده کردن پرستاران برای حضور در بطن جامعه و ارائه مراقبت در «بیمارستان‌های بدون دیوار»
- توجه ویژه به تربیت پرستاران نظامی و پرستاران اورژانس جهت مراقبت از قربانیان بلایای طبیعی و انسان ساخت
- استفاده از راه‌کارهایی جهت جذب، حفظ و ابقاء پرستاران (مانند سهمیم کردن آنها در تولید و کسب ثروت معنوی و مادی در نظام سلامت، کاهش بارکاری، افزایش رضایت شغلی؛ بهبود هویت حرفه‌ای و ...) [۷].
- آماده کردن پرستاران برای فعالیت در محیط‌های کاری با فن آوری بالا و تقویت مهارت‌های فنی و ارتباطی پرستاران جهت ارائه مراقبت مستقیم (چهره به چهره) و غیر مستقیم از بیماران و خانواده‌های آنان.

References

1. Rajabi F, Esmailzadeh H, Rostamigooran N, Majdzadeh R, Doshmangir L. Future of health care delivery in Iran, opportunities and threats. *Iranian journal of public health*. 2013; 42(Supple. 1):23-30.
2. Negarandeh R. Facing nursing shortage: a complex challenge. *Journal of Hayat*. 2015; 20(4):1-4. [Persian]
3. Ebadi A, Khalili R. Nursing staff shortage in Iran: a serious challenge. *Journal of Hayat*. 2014; 20(1):1-5. [Persian]
4. Vahedian-Azimi A, Hajiesmaeili M, Kangasniemi M, Fornés-Vives J, Hunsucker RL, Rahimibashar F, et al. Effects of stress on critical care nurses: a national cross-sectional study. *Journal of intensive care medicine*. 2019; 34(4):311-322.
5. Financial Tribune. A long way to go in disaster reduction. [Accessed 2016 December 26] Available from: <https://financialtribune.com/articles/people/56238/>.
6. Ghomian Z, Yousefian S. Natural disasters in the Middle-East and North Africa with a focus on Iran: 1900 to 2015. *Health in emergencies and disasters quarterly*. 2017; 2(2):53-62.
7. Sokhanvar M, Kakemam E, Chegini Z, Sarbakhsh P. Hospital nurses' job security and turnover intention and factors contributing to their turnover intention: a cross-sectional study. *Nursing and midwifery studies*. 2018; 7(3):133-140.

The perspective of 2030 nursing profession in Iran

Farsi Z¹, Vahedian-Azimi A², *Ebadi A³

Keywords: Nurse, Nursing, Iran, Futurology

1. Associate professor, Nursing Faculty, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2. Associate professor, Trauma Research Center, Nursing Faculty, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

3. Professor, Behavioral Sciences Research Center, Life style institute, Nursing Faculty, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran
(*Corresponding Author)
ebadi1347@bmsu.ac.ir